

4/2010

KNIŽNÍ ZNAČKA

SPOLEK SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

VÁNOČNÍ DAR

V hlavě se mi rozsvěčují obrázky Vánoc a Štědrého dne. Za vráskami na čele si vždy upomínám jeden, jediný, neopakovatelný Štědrý den.

Jdeme s otcem zasněženou krajinou za Volyní kolem Přečovic do Hoštic. Je mi jedenáct roků, oba máme pod paží futrál s houslemi. Nad námi svítí pouliční lampy jen úzkým proužkem. Za války auta i pouliční lampy byly přelepeny černou folií. Za Přečovicemi odbočujeme na pěšinu, která nám krátí cestu do Hoštic. V čerstvě napadaném sněhu zůstaly jen naše stopy. Prošli jsme kolem staříčkových jabloní až ke kovárně. Vesnice byla schoulená jako kuřata pod křídly kvočny. Míříme ke kostelíku, kolem něhož blikají světýlka na hrobech. Otec se zastavil; ukazuje mi školu, do které chodil. Dívá se dlouze, před očima se mu vynořuje dětství. Do kostela se již trousí sousedé. Pan řídící se s námi vítá a vede nás na kůr.

Vnitřek kostela zářil jako jeden velikánský lustr. V kostele nebylo jediné místo prázdné. Zpěv celé obce zněl vznešeně. My jsme s otcem hrály skladby Wolfganga Amadea, Rybovy koledy a pan řídící preludoval. Zpěv a tklivé melodie se mísily se světly v kostele i za kostelem. Jemný sníh padal na hroby okolo, na náves, na stáje, bílá na bílé. A někde v dálce na sníh stékala krev. Byla válka.

Po půlnoční nás pan řídící pozval na večeři. Přicházeli sousedé z chalup, s napětím zaznamenávali frontové zprávy. Sdělovali si vzájemně zvěsti o osudech lidí, zatčených či vězněných v koncentračních táborech. Stopy po Mozartově harmonii se mi rozplynuly. Po půlnoci jsme se s otcem vydali na cestu domů. Padal řídký sníh, který nám zabílil ramena. Svírali jsme futrály s houslemi. Za chvíli rozehnal vítr ob-

Jan Hladík, X3, 1962

laka, oblevilo se čisté rozhvězděné nebe. U kaple svaté Anny jsme se zastavili a otec zvedl hlavu k tmavému nebi. Ukazoval mi Malý a Velký vůz a pojmenovával další souhvězdí. Stáli jsme pod tmavým a hrozivým prostorem sami. Byli jsme najednou součástí neuvěřitelně tajemného prostoru. Bezděčně jsem vložil svou dětskou ruku do ruky svého otce.

Kdykoliv jdu pěšinou kolem svaté Anny, vynoří se mi za čelem ten obraz. Dospělý muž a malý chlapec stojí proti hrozivé dálce celého vesmíru. Od vzdálené hvězdy a z temnoty nad oslnivě bílou plání něco nekonečně zázračného padá až na futrál s houslemi a pak ještě dál, k dřevěnému kolíčku mezi ozvučnými deskami houslí, kterému houslaři říkají duše.

Znovu se ohlížím a vidím dospělého muže, který svému synovi ukazuje souhvězdí. Přál bych každému dítěti, aby mu otec v nějakém nestřeženém okamžiku ukázal rozhvězděné nebe. Po létech mám ten okamžik jako černobílý grafický list. Ty dva lidi pod deštníkem hvězd, čerstvý sníh a nad kaplí dvě objímající se staré lípy. A zmlklé housle ve futrálu. A také cítím ten klíček uvnitř houslí. Ale ten již není vidět. Vyryl bych si ten obraz do mědi. Kdybych to uměl!

Josef Hrubý

NAŠI LETOŠNÍ JUBILANTI IV. část KOČKA LEZE DÍROU A JÁ OKNEM! (Gratulace Alence Antonové)

K Alence Antonové, akademické malířce a grafičce, lezu opravdu oknem. Má ateliér v přízemí a tak to není žádný sportovní výkon. Alenka otevře okno, já šlápnu na židli postavenou z druhé strany a jsem v ateliéru. Černé kočky mě vítají třením ocasů o mé kalhoty, zatímco pes Ríša vesele štěká. Alenka se usmívá, jako vždy. Jinak ji ani neznám a já znovu, kdoví pokolikáté, čtu na zdech jejího ateliéru. Tamhle visí kubistické zátiší se švestkama, tady je milostná dvojice, na knihovně stojí báječné sochy Petra Šturmy a všechno je tedy při starém. Alenka zatím netuší, že jsem přišel napsat interview o její práci. Chystá chlebičky a otevírá lahvičku červeného. Já jsem si zatím připravil papír a pero a mohu začít.

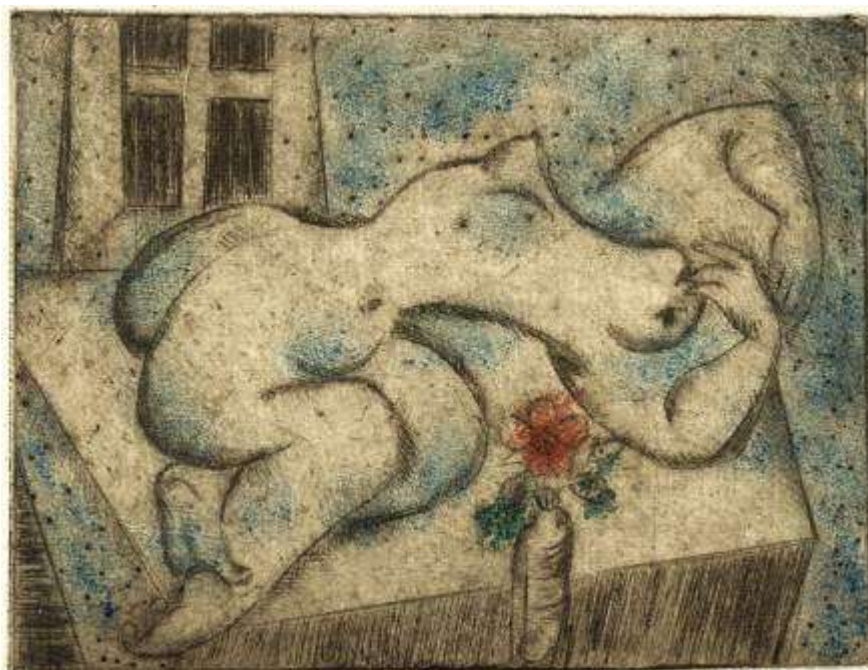

Alena Antonová, C4, 2007

Nedávno jsem četl takovou podivnou detektivku, která se jmenovala *Kočka, která hrála domino*, a tak mě napadlo, že když myslí siamský kocour, musí myslet i pes Ríša. Určitě je stejně inteligentní nebo ještě víc. Zkusím to! „Ríšo, jak se ti líbí obrazy tvé paničky Alenky?“ Kouká po mně trochu vyjeveně, pokud psi

mohou vyjeveně koukat, a pak dvakrát zašteká. Překládám to ze psí řeči do češtiny a píši: „Líbí se mi.“ „A co říkáš grafice?“ Tentokrát už neváhá a zašteká čtyřikrát, což jsem přeložil: „Grafika je fantastická, krásná, plná nápadů.“ Šplhá, chytrolín, tuší, že dostane jednohubky a ty má rád. Zkusím do třetice: „Které motivy tě nejvíc zaujaly?“ Šteká jak pomínutý a vrtí ocasem sem tam, sem tam. Seskočil z křesla a běží k obrazu, kde je namalován pes. Fakt, on tomu rozumí, určitě mi chtěl naznačit, že má nejraději obrazy se psem nebo s kočičími kamarádkami. Ženy ho pochopitelně nezajímají, a kytky a zátiší? Má nejraději zátiší s plnou miskou v koutě. No budiž. Přemýšlím, jestli si ze mne neutahuje a jen tak nešteká, ale ne, je to pes vzdělaný, Alenka s ním chodí dokonce na výstavy, nosí ho v tašce, tak se určitě vyzná. Chci položit další otázku, ale to už staví Alenka na stůl chlebičky s paštikou a s pomazánkou

a víno má francouzské červené, určitě výborné. Pes už sedí zase na svém místě a zvědavě se dívá, co bude dál. Co by, Alenka mě pobídne a já neváhám, chlebičky i jednohubky umí, jsou vždycky šťavnaté, Ríšovi už také kapou sliny. Otvírám víno, nalévám do skleniček a položím autorce první otázku: „Víš, přišel jsem se tě zeptat na pár věcí kolem tvého kumštu...“ „Napiš, co chceš, vždyť to umíš říct líp než já, tak to napiš a napij se!“ Jsem polichocen tou důvěrou, trochu dělám fóry s pitím, ale jen chvíli, je opravdu dobré.

Alena Antonová, C4, 2006

„Tak co mám napsat, že jsi pořád výborná kreslíčka, že máš ten kubismus nasáklý až do morku kostí, že jsi ke každému laskavá, že si nejraději tiskneš sama, protože chceš být u toho a točit klikou, a máčet papíry a vytírat desky a kolorovat některé tisky, že ráda rejpeš do linolea a dělá ti radost, když se hotové tisky líbí? Nebo mám napsat, že máš ráda chalupu u Klatov, ve které stojí stará pec, kde je krásné posezení a v podkroví „hudební salón“ s krásnou starou muzikou, a na zahradě sochy Petra Šturmy, květiny a krásné léto, to mám napsat?“

„Taky mohu napsat, že miluješ zvířata, černé kočky i zatoulané, psa Ríšu a všechna je stěhuješ na chalupu, aby si užila volnost a pohyb. Také mohu napsat, že sportuješ a cvičíš a já se flákám a necvičím a ty jsi ohebná a nenaříkáš si na kolena jako já, když chci od tebe odejít oknem. To všechno mohu napsat, ale co čtenář? Nejdřív překlad z psí řeči, potom ty nic, a já semelu páté přes deváté, baštím chlebičky, to víno je fakt moc dobré, a co umění?“

„Že sběratelé vědí svoje, že jsi zhotovila kolem tří stovek exlibris a novoroček, nebo jich bylo víc? Určitě je nemáš spočítané, nebo máš? Tak vidíš, to je pěkná zpověď, a mně nezbyvá, než abych zazářil, zamyslel se vlastní hlavou a psal.“

Vážení čtenáři, ten pes měl pravdu, Alena Antonová, akademická malířka a grafička, je opravdu skvělá grafička a malířka. Po celý život zůstává věrná svému profesorovi Emilu Fillovi a kubismu. Vytvořila si vlastní rukopis, který neustále zdokonaluje, hledá nové a nové náměty, suchou jehlu umí jako málokdo z žijících umělců, je laskavá k tváři němé i k lidem a umí výborně vařit, nejen chlebíčky.

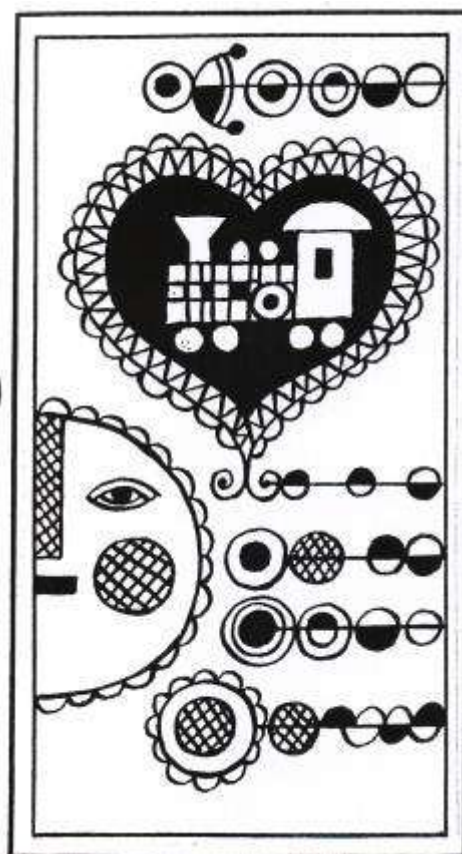
Hotovo; poslední chlebíček zmizel z tácu, víno je na dně, Ríša ještě olizuje a štěká, asi by chtěl přídavek. Fakt tomu rozumí, i těm chlebíčkům, a jak vystihnul tu grafiku. S přáním počkám až na výstavu v Hollaru, a tak se zvedám k odchodu. Snad si z toho čtenář něco vybere a Alenka mě příště nevyhodí.

Lezu oknem ven, v koleně mě píchlo, asi začnu cvičit, a v duchu si říkám, že kdybych se někdy měl převtělit, tak jedině v rezavého pejska Ríšu, kterého by vlastnila Alenka. Ona by mě nosila i na výstavy, že aby ze mne nebyl blbec!

Karel Žižkovský

JIŘÍ KUBÍČEK OSMDESÁTILETÝ

Jiří Kubíček, malíř a grafik, se narodil 13. 12. 1930 ve Kbelích. Studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v letech 1950 až 1956 u prof. F. Muziky. Své vzpomínky na studium a výtvarné působení v českém umění nám přiblížil v článku *Jiří Kubíček o sobě*, uveřejněném v Knižní značce 1/2008. Členem SSPE je od roku 1993. S tímto členstvím je spojeno oživení jeho tvorby exlibris. V soupisu, který zpracoval Ing. J. Soukup, je uvedeno do roku 2006 již 65 exlibris. Jeho oblíbenou technikou je linoryt, ale používá rovněž techniku suché jehly a litografie. Jeho exlibris a novoročky jsou nezaměnitelné. Jsou hravé svými motivy vláček, hodin, sluníčka, ptáčků, lodí a domečků. Vytváří ale také abstraktní kompozice důmyslnými kombinacemi čar a kruhů. Do tvorby exlibris přináší náměty, které potěší srdce, vyvolají úsměv a dobrou náladu. V posledním desetiletí vytvořil exlibris pro několik sběratelů, členů SSPE, např. pro Ing. I. Boháče, R. Buriánovou, Ing. J. Havlíka a Z. Řeháka. Svá exlibris vystavoval na několika přehlídkách v Hradci Králové (Žeň českého a slovenského exlibris) a v Chrudimi (Trienále českého ex libris).

Jiří Kubíček, X3, 2007

Tvorba exlibris a novoročenek je pouze malou částí jeho výtvarné činnosti. Věnuje se kresbě, akvarelu, malbě a grafice. Vytváří abstraktní kompozice, ale nechal se rovněž inspirovat lidovým uměním. Tisk grafiky z výšky a z hloubky provádí sám na dvou satinyrkách, pouze pro tisk litografií využívá cizí dílnu. Své výstavy měl převážně v Praze, ale vystavoval grafiku také v Hradci Králové v roce 2008 v prostorách Lékařské fakulty.

Přejeme našemu jubilantovi mnoho tvůrčích sil a zdraví do dalších let.

Jan Langhammer

OTÁZKY PRO BORISE BRANKOVA

Vaše exlibris se vyznačují realistickou kresbou, jemnými barevnými odstíny a spíše uklidňují, než provokují. Je to Váš záměr nebo plníte otevřená či skrytá přání objednavatelů?

Na straně jedné splňuji přání sběratelů a na straně druhé tvořím exlibris s grafickými prvky a ilustračním zobrazením vybraného tématu a ještě k tomu přidávám volnou kompozici spojenou s asociativním a metaforickým myšlením.

Sběratelé exlibris se mohou setkat s Vaší volnou grafickou tvorbou snad jen na Vašich webových stránkách. Pro mě je to trochu překvapením. Grafiky mají silný expresivní výraz, není jim cizí abstrakce a nápaditost. Vyjadřuje volná grafika lépe Vaše umělecké cítění?

Pro Vás je možná překvapení, že vytvářím i volnou grafiku, ale jsem především grafikem a velké formáty a volná grafika jsou běžné pro moji tvorbu, což je zřejmé z počtu mých účastí v samostatných a kolektivních výstavech, jako např. deset samostatných výstav v Bulharsku, České republice a Německu (Sofie 1982 a 1996, Kulturní dům v Jihlavě 1989, Kulturní dům v Mladé Boleslavi 1995, dvě výstavy v Slovanské knihovně v Praze, Radio Free Europe v Praze 2000, Chrudim 2002, Německo 2000 a 2004) a řada mezinárodních grafických výstav (Bienále grafiky ve Varně - Bulharsko, Miniprint - Slovinsko, Intergrafik - Berlin, Malá grafika - Bělehrad, Grafická soutěž - Španělsko, exlibristické soutěž - Belgie, Itálie, Mezinárodní výstava – Německo, Galerie Vyšehrad a jiné).

Letos 2. prosince 2010 byla vernisáž mé grafické výstavy v Bulharském kulturním institutu v Praze.

Tisk litografií provádíte klasickým způsobem přímo z litografického kamene a dokonce nabízíte kurzy pro několik účastníků. Čím Vás přitahuje tato grafická technika a jakou jí předpovídáte budoucnost?

Litografie mě přitahuje svými neomezenými možnostmi k vyjádření mých záměrů a cítění. Tato technika zahrnuje možnosti téměř všech ostatních grafických technik, ja-

ko jsou hlubotisk, tisk s výšky a ofset, a umožňuje všelijaké technologické kombinace k dosažení výrazného, originálního a unikátního vyjádření mého záměru.

Co se týče budoucnosti této skvělé techniky, jsem dost skeptický, protože méně

a méně lidí chápe sílu klasické litografie a v posledních letech dávají přednost exlibristickým tvorbám vytvořeným pomocí počítače a digitálního tisku (asi kvůli snadnějšímu zpracování, ke kterému ani není potřeba mít umělecké vzdělání, a pravděpodobně i kvůli levnému tisku) na úkor originálních klasických grafických způsobů.

Jak se Vám daří práce zde v Praze, která se zřejmě stala Vaším druhým domovem?

Je to pravda, Praha se stala mým druhým domovem. Zde žiji a pracuji už kolem 14 let, našel jsem zde klid a dobrou atmosféru k tvorbě a možnost seznámit se lépe s českou a evropskou kulturou a s vlastní vynálezcí litografie Aloise Senefeldera.

Jaké významné úspěchy jste zaznamenal v posledních letech?

V posledních letech se věnuji experimentování

v různých směrech litografické techniky a výběrově se zúčastňuji různých soutěží a výstav.

Na otázky redaktora odpovídal akademický malíř Boris Brankov

Boris Brankov se narodil 27. 12. 1945 v Sofii. Studoval na Akademii výtvarných umění v Sofii (1972 - 1977, prof. E. Tomov). Vytváří volnou grafiku, exlibris, novoročenky a knižní ilustrace. Od roku 1997 žije a pracuje v Praze. Je členem Unie bulharských umělců a Nového sdružení pražských umělců. Od roku 2003 je členem SSPE. Svoji poslední výstavu Alegorie a fantazie měl v Bulharském kulturním institutu v Praze od 2. 12. 2010 do 8. 1. 2011.

Webové stránky: <http://www.brankov-art.eu/>, e-mail: brankov.boris@post.cz, bydliště: Mylnerovka 8-10, 160 00 Praha 6.

JUBILUJÍCÍ KLAUS RÖDEL

Velký přítel a obdivovatel českého a slovenského exlibris **Klaus Rödel** z Dánska oslavil v letošním roce 70. narozeniny. Narodil se 11. listopadu 1940 v Norimberku. Členem SSPE se stal v roce 1971 a čestným členem byl zvolen v roce 1992. Je předsedou Dánského fondu exlibris od roku 1979, kdy byl tento fond zřízen, až doposud. Fond spravuje snad nejrozsáhlejší světovou sbírku exlibris, čítající více než 500 000 kusů, ve **Frederikshavn Kunstmuseum & Exlibrissamling**. Do sbírky exlibris je začleněno pět původně soukromých sbírek: E. Jenssena-Tusche, J. Tewse,

J. Køhlera, H. Fogedgarda a sbírka jubilanta K. Rödla. Muzeum má rovněž vlastní

Gennadij Alexandrov, C3+C5+C6, 2007

méně rozsáhlou sbírku exlibris. Klaus Rödel je od roku 1987, tj. od vzniku muzea, jeho ředitelem. Světové kongresy FISAE se v Dánsku konaly v roce 1988 a v roce 2002, oba v prostorách muzea. Mimo sbírkové činnosti pořádá muzeum ročně několik autorských výstav tvůrců exlibris z celého světa, ale často také z Česka. K. Rödel je místopředsedou Dánské exlibristické společnosti (Dansk Exlibris Selskab), která vydává pod jeho redakčním vedením časopis **Nordisk Exlibris Tidsskrift** (Severský exlibristický časopis). V knihovnici Exlibristen vydává K. Rödel od roku 1966 publikace týkající ex-

libris a jeho tvůrců. Vyšlo již několik set publikací. Mezi nimi i publikace o českých a slovenských autorech.

Mnoho díky za Vaši práci, hodně zdraví a tvůrčího elánu.

Jan Langhammer

SJEZD SSPE 2010 V HRADCI KRÁLOVÉ

Bezproblémový příjezd dopoledne v pátek 17. září 2010 do Nového Adalbertina na historickém náměstí Hradce Králové, přivítání s paní Marií Rumlarovou a panem Stanislavem Zídkem, oběd a poté ubytování přímo budově Nového Adalbertina – skutečně dobrý začátek naší účasti na sjezdu, tj. rovněž mé paní Míly a dvou trpasličích pudlic.

Krásné počasí a stavební dominanty Velkého náměstí dokreslily příznivý dojem. Po letech vidím opět známou siluetu – gotický chrám sv. Ducha se dvěma věžemi, renesanční Bílou věž - zvonici a pod nimi barokní domy a Starou radnici. Na opačné straně náměstí zve k návštěvě milovníky výtvarného umění secesní budova Galerie moderního umění.

Odpoledne s kamarádem Jardou Šulcem navštívíme Galerii na mostě v budově Farmaceutické fakulty, kde se tradičně každoročně konají přehlídky (salony) českého a slovenského exlibris. Letos to byl již 29. ročník. Hradečtí sběratelé zde tentokrát připravili galerii sběratelů exlibris z minulosti i z přítomnosti, kteří žili v Hradci Králové a okolí a z nichž mnozí stáli po léta v popředí kulturního dění města. Mimo krátké texty je připomněla jejich milovaná exlibris, z nichž mnohá známe také ze svých sbírek.

A opět zrychlený přesun kolem nové budovy Studijní a vědecké knihovny do budovy Muzea východních Čech, kde bude zahájen sjezd a otevřeny dvě výstavy: Japonské exlibris a Ex libris Emila Orlika. Budova muzea, postavená podle plánů významného českého architekta Jana Kotěry v secesním stylu v letech 1909-1912, působí na návštěvníky nezapomenutelným dojmem jak z venku, tak uvnitř. Skutečně důstojné místo pro zahájení našeho sjezdu předsedou Karlem Urbanem a zástupcem muzea Mgr. Janem Jaklem. Současný Hradec na nás zapůsobil vystoupením pěveckého sboru mladých mužů Gentlemen Singers a ve vnitřním obvodu kopule muzea jsme se nechali unášet krásou čtyř mozaik, které realizoval v roce 1931 malíř Josef Novák ve spolupráci se Sklářským ústavem v Hradci Králové podle pastelových kreseb Jana Preislera. Výstava Japonské exlibris, ze sbírky Ing. Milana Humplíka, nám přinesla jemný půvab tradičních japonských dřevořezů s jemnou barevností a poetickými náměty. Ostatně japonské dřevořezy ovlivnily tvorbu význačných evropských grafiků a malířů na přelomu 19. a 20. století. Mimo jiné mezi ně patřil také Emil Orlik, jehož výstavu zde připravil ze své sbírky rakouský sběratel Heinrich R. Scheffer. Mistrovské lepty E. Orlika nás přivedly na počátek 20. století, doby rozsáhlých společenských zvrátů a uměleckého vzepětí. O chuťové zážitky se postarali pořadatelé bohatým banketem s různými specialitami. A opět zpátky do Nového Adalbertina. Pro nedočkávané byly připraveny stoly na chodbách, kde se mohli již v pátek večer věnovat své vášni – výměně exlibris.

Výměna ve Velkém sále, vpředu Ing. Zdeněk Šíma. Foto M. Petřík

V sobotu ráno přijíždí největší množství účastníků sjezdu. Sjezd vrcholí čilou výměnou exlibris a setkáními mnohaletých přátel - sběratelů. Uvědomuji si opět, že jsou to sběratelé a výtvarníci, kteří tvoří základ spolku. Bez jejich zájmu o drobnou grafiku by spolek zanikl. Naštěstí, jak je vidět, to nehrozí. Stále je co vyměňovat, ať již se jedná o starší „historická“ exlibris nebo o technicky náročnou současnou tvorbu

vynikajících českých a zahraničních umělců. Příjemná je účast zahraničních sběratelů a jejich velký zájem o tvorbu českých grafiků. Sjezdu se zúčastnilo 214 sběratelů, z toho bylo 42 ze zahraničí. Dopoledne jsem stačil navštívit výstavy malířů Jaroslava Panušky a Kamila Lhotáka v Galerii moderního umění. Další, „adrenalinové“ akce, tj. aukce exlibris a drobné grafiky, kterou připravil Ing. Milan Humplík, jsem se nezúčastnil, snad k mé škodě, protože aukce proběhla úspěšně a téměř vše bylo prodáno. Dalším velkým lákadlem byl prodej spolkových publikací a grafik, který zajistil Ing. Jan Souček. Nechyběly tradiční nabídky prodeje nádherných grafických listů, které nabízeli Josef Runštuk s RNDr. Karlem Žižkovským a umělecký tiskař Ing. Zdeněk Šíma se svojí paní. Obrovskou nabídku starších exlibris přivezl nizozemský antikvář Bert Groeneveld a pro méně majetné byla připravena drobná grafika a exlibris, kterou nabízel za symbolické ceny pan Jan Čáha. Vše se ale, jako obvykle na sjezdech, stačit nedalo. Kulinářským zážitkem bylo hlavní jídlo na slavnostní večeři v sobotu večer: vepřová panenka, připravená vynikajícím způsobem. Před večeří jsem stačil navštívit nádherné Jiráskovy sady se sousoším milenců symbolizujících spojení řek Labe a Orlice od Hradeckého sochaře Josefa Škody. Po večeři jsem vystoupil na ohoz Bílé věže a mohl jsem obdivovat noční osvětlený Hradec a téměř desetitunový zvon Augustin a trochu vzpomínat na začátek 60. let minulého století, kdy jsem na věž, tehdy tajně, vystoupil se svým kamarádem, který nelenil a udeřil srdcem několikrát o zvon.

Lapidárium se sochami Neřestí a Ctností M. B. Brauna v Kuksu, Foto M. Petřík

Na neděli byl připraven zájezd autobusem do blízkého Kuksu, kde bylo vybudováno za vydatného příspěví čestného člena našeho spolku doc. RNDr. PhMr. Václava Ruska, CSc. České farmaceutické muzeum, umístěné v Hospitalu Kuks. Stavbu a výzdobu hospitalu zadal majitel panství František Antonín Špork (1662-1738) významným umělcům té doby. Sochy Neřestí a Ctností z dílny Matyáše Bernarda Brau-

na jsou vrcholem barokního sochařství v Čechách. Pěkná barevná litografie interiéru lékárny od Jiřího Boudy nám v muzeu připomněla naši sběratelskou přítomnost.

Po návratu nás (alespoň ty vytrvalé) čekalo zakončení sjezdu v Galerii Na hradě uprostřed výstavy Paulusova sbírka, exlibris a grafické listy. Zde byla vystavena převážně grafika Josefa Váchala, s kterým se učitel Vincenc Paulus přátelil, ale také grafika Františka Bílka, Františka Koblihy a Anny Mackové. Věru důstojná tečka na závěr sjezdu. Předseda Karel Urban poděkoval pořadatelům sjezdu, zvláště paní Marii Rumlarové a panu Stanislavu Zídkovi, za uspořádání tohoto úspěšného sjezdu a po rozloučení a obědě jsme se vydali zpět přes Prahu do Plzně.

Jan Langhammer

NEJEN ŽENA V GRAFICE ALENY ANTONOVÉ

Galerie HOLLAR 2. 9. – 17. 10. 2010

Letošní výstavní sezóna Aleny Antonové vyvrcholila v Galerii HOLLAR, kde představila skutečně reprezentativní výběr své grafické tvorby. A tak nechyběly jak

Alena Antonová, X3, 1988

velké barevné linoryty na náměty lidových písní, tak známé a oblíbené akty se zvířecími kamarády, ani klasická zátiší v menších formátech v leptu či suché jehle. A nakonec ty nejmenší grafiky – exlibris a novoročenky v bohatém výběru od 70. let do současnosti. Uvedeny byly i celé grafické soubory, např. Zátiší (Opál 2007), novoročenky pro Karla Samšínáka v kolorovaném linorytu či ukázky z bibliofilských tisků (F. Halas – Mladé ženy, J. Ignác – Summa, O. Kalda – Zápisník zmizelého, A. Nevečeřal – Tíha křídel aj.). Alena Antonová je každopádně mezi sběrateli určitou stálicí, její rukopis pozná každý již na dálku. Zůstala věrná svému pojetí kubismu. Přes všechny tvarové deformace, v počátcích samotného kubismu někdy tak málo čitelné, se v jejím případě postavy záměrně zaoblují, dávají tak vlastně vyniknout křivkám ženského těla. Ostatně i Karel Žižkovský v textu na pozvánce píše: *Kubistická deformace podléhá složitému, ale vždy harmonickému kompozičnímu záměru. Tvary žen jsou vždy promyšlené, často zaoblené, tak jak to uvažovaná kompozice vyžaduje. A právě*

tady pozorovatele může napadnout myšlenka, že její kubismus je úmyslně trochu kulatý, což zvyšuje poetickou stránku celého listu. Důmyslně promyšlené jsou i náměty květin či zátiší všeho druhu. Alena Antonová miluje květiny, a tak jim dovede vdechnout opravdový život a zvláštní půvab.

Mnohé listy Aleny Antonové zdobí stěny našich domovů, a tak zůstává umělkyně stále s námi. A protože ji máme velmi rádi, přejeme jí též k jejímu kulatému výročí, které oslavila 16. prosince 2010, hodně zdraví a osobní pohody a těšíme se na mnoho jejích dalších krásných listů, které jsou pohlazením po duši, výrazem štěstí a pohody domova.

Aleš Nevečeřal

EXLIBRIS ZÁŘILO V HRADECKÉ KOTLINĚ I JINDE

V době oslav 20. výročí zahájení činnosti sekce Spolku sběratelů a přátel exlibris v Hradci Králové byla přijata výzva, aby se v roce 2010 konal celostátní sjezd SSPE v našem městě. Byla to výzva k využití sběratelské tradice v místě i v regionu, k oslavě města i jeho okolí a k další propagaci knižní značky – exlibris. Významným bodem doprovodného programu sjezdu se stala kromě jiných výstava Sběratelé a přátelé exlibris v regionu v Galerii na mostě. Záměrem bylo představit jejich ediční činnost a vystavit výběr exlibris vydaných na jejich jména i jména rodinných příslušníků. Sběratelé sice občas vystavují výběr ze své sbírky věnovaný významným autorům nebo oblíbenému námětu, ale tentokrát jsme chtěli, aby sestavili vlastní panel z výběru nejmilejších exlibris na své jméno a napsali k tomu své vyznání. Zadání exlibris výtvarníkovi totiž obvykle doprovází osobní kontakt s autorem. Tím jsou exlibris obdařena zvláštním posvěcením oproti ostatním artefaktům. U sběratelů exlibris převládá v současnosti zájem o vytvoření domácí malé galerie a vlepování vlastní knižní značky na předešlé knihy se vytratilo. V minulosti u přátel exlibris, hlavně těch starších, bylo zadání směřováno především k označení vlastnictví knihy a k ochraně před zcizením nebo pozdním vrácením.

Ve vzniklém výstavním souboru bylo představeno 36 sběratelů 248 grafickými lístky od 121 autorů. Výstavu uvádělo zasvěcené slovo o historii exlibris v Hradci Králové a okolí od dr. Jiřího Kačera. Jeden panel byl věnován tématu Hradec Králové na exlibris, další sběrateli architektovi Františku Tichému, který celou svou sbírku v závěti věnoval hradeckému muzeu, a následující Vincenci Paulusovi, hradeckému učiteli, příteli a sběrateli exlibris Josefa Váchala. Následovaly panely dalších minulých a současných sběratelů z Hradce a okolí: Ing. Ladislava Brabence, Hany Budské, Mgr. Ladislava Dvořáka, Františky a Milana Dvořáčkových, Ing. Jiřího Hartmana, Emanuela Hloupého, Jaroslava Horáčka, prof. RNDr. Alexandra Hrabálka, Pavla Janaty, dr. Jiřího Kačera, Ludmily Ladýřové, Jiřího Mahdalíčka, Jaroslava Marečka, Jana Martince, Karla Martince, Vladimíra Mikuleho, Mgr. Lubomíra Netušila, prof. Josefa Picka, Ladislava Pittharda, Vladimíra Podhajského, dr. Rudolfa Příbyše, Václava Rejchla, Marie Rumlarové, doc. Václava Ruska,

Emil Kotrba, X2, 1968

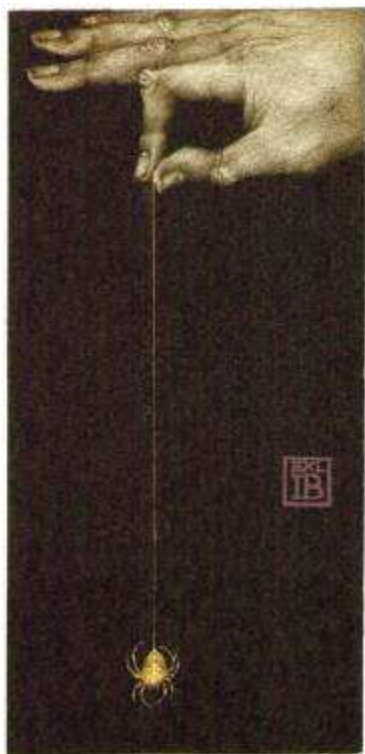
Antonína Rybičky, Eliška Rybičkové, Zdeňka Řeháka, Ing. Jiřího Soukupa, dr. Václava Šimáka, prof. MUDr. Ivo Šteinerja, Vladimíra Štindly, dr. Jaroslava Vavrdu a Stanislava Zídka. Zajímavá byla exlibris již nežijících sběratelů a výtvarníků z první poloviny dvacátého století.

Výstava měla znamenitý ohlas u veřejnosti, účastníků sjezdu SSPE i galeristů. Po ukončení výstavy v Galerii na mostě byl výběr ze souboru vystaven v Litomyšli v Ateliéru DUKE a poté do konce roku 2010 v kyjovské Galerii ve škole v základní škole Jana Amose Komenského. I další místa projevila zájem o výstavu k rozšíření poznání knižní značky a probuzení zájmu o ni.

Ing. Jiří Soukup

Marina Richterová SUMMA SUMMARUM - 22 let

Jsou umělci, kteří dokonale zvládnou jednu techniku a v této technice několik námětů. Jejich díla jsou na první pohled snadno identifikovatelná. Sběratelé je rádi kupují, protože autor vždy naplní jejich očekávání. Marina Richterová si tuto snadnější cestu nikdy nezvolí. Vždy bude hledat nové cesty a nové cíle. Snad právě proto jsou její grafiky tolik oceňovány znalci a sběrateli v zahraničí. Toto hledání dokumentuje **retrospektivní výstava** její tvorby za posledních dvacet dva let. Galerie Malovaný dům, která je umístěna v renesančním rohovém domě se sgrafity na třebíčském Karlově náměstí, hostila do 28. 11. 2010 výstavu Mariny Richterové SUMMA SUMMARUM - 22 let.

Marina Richterová,
LI, 2008

Členitý prostor výstavní síně s klenutými stropy umožnil autorce odpovídajícím způsobem rozčlenit i její tvorbu do šesti etap. K vidění zde byla díla z její diplomové práce **Král Lear** v technice měkkého krytu z roku 1990, knižní ilustrace plné lásky a poezie k pohádce Vodníček Buližníček (Josef Koutecký a kol., 1997) a akvarely doplněné tužkovou kresbou a zlatem ke knize Sedmihlásek (Eva Hudečková, 2002). Nepřehlédnutelná byla japonská série 15 rozměrných grafik (38x28 cm) provedená proškrabávanou litografií.

Nemohu nepřipomenout dva výstavní panely s exlibris. Autorka vytvořila od roku 1992 do dnešního dne na 180 exlibris pro více jak 100 sběratelů (zpočátku v technice hlubotisku a posléze v litografické technice). V roce 2010 vytvořila pro Spolek sběratelů a přátel exlibris sérii čtyř exlibris **Ezopovy bajky**, též proškrabávanou litografií.

Autorčino stálé hledání je důvodem, proč odešla od již vyzkoušeného a zvládnutého tisku z hloubky a začala zkoumat možnosti tisku z plochy. Dokázala tím asijským sběratelům, že tento podle nich „print“ se může rovnat, a nebojím se napsat, i převýšit jejich tolik obdivované grafické techniky dřevorytu. Vytvořila zvláštní typ proškrabávané litografie a takzvaný „brokátový tisk“, mající své kořeny v japonském

dřevořezu z konce 18. století. Je těžko pochopitelné, že dokáže v kameni zobrazit tak dokonalou a tenkou linku, charakteristickou spíše pro grafiky tištěné hlubotiskem z kovu. Zde je nutné připomenout dlouholetou spolupráci autorky s mistrem kamenotiskařem Petrem Korbelářem, bez jejichž společného experimentování, např. právě s černobílou proškrabávanou litografií, by tyto grafiky nikdy nevznikly.

V posledním sále byly k vidění **Ochutnávači** - tři variace mořských plodů a detailů ruky v šesti provedeních nad sebou, kde je litografická černá barva skutečně černou a navíc s brokátově sametovým nádechem. Ve stejném pojetí byly v tomto sále i práce z roku 2010, a sice **Báječný život** s variacemi ruky se šnekem, motýlem a koníkem. Neznám nikoho, kdo by s takovou dokonalostí, jemností a umem dokázal takto pracovat s kamenem.

Život Mariny Richterové je stále hledání a zdokonalování. Jsem rád, že i já jsem k tomu trochu přispěl při jejím nasměrování do projektu TAO, dvousemestrálního studia sinologie a koreanistiky. Na rozdíl ode mne Marina ve studiu i nadále pokračuje. Bohužel to má i negativní vliv na její tvorbu. Při intenzivním ponoření do studia čínštiny, jak tvrdí, nemůže vytvářet žádné grafiky, a tedy ani námi tak žádaná exlibris. Podobný vliv na její tvorbu měla i salsa (latinsko-americký tanec), budování nádherné japonské zahrady, zimní lyžování na běžkách a mám strach, co přijde další....

Video z této výstavy naleznete na webových stránkách:

<http://www.youtube.com/watch?v=9Riw3IxoNyM>

Ing. Ivan Boháč

GRAFICKÉ SOUBORY

Jiří Brázda, Pýcha, C7+C2+C4, 2010

JIŘÍ BRÁZDA - SEDM SMRTELNÝCH HŘÍCHŮ

Výčet sedmi hlavních hříchů zavedl na konci 6. století papež Řehoř I. Veliký. Jsou obsaženy v díle Tomáše Akvinského, ale také v Danteho Božské komedii. Odměnou za smrtelný hřích je posmrtný život v pekle nebo alespoň v očištění. Při střízlivém současném pohledu se jedná o nepěkné vlastnosti, které způsobují jejich nositelům nemalou újmu na zdraví tělesném i duševním. Tisícileté zkušenosti lidstva nás před nimi varují, ovšem marně.

Požádali jsme Jiřího Brázdu, vynikajícího grafika, aby nám podal své zobrazení sedmi hlavních hříchů v duchu jeho nezaměnitelné tvorby. Listy jsou provedeny pro něho typickou kombino-

vanou technikou, jejímž základem je mezzotinta, jež je doplněná mědirytem a suchou jehlou. Tisku se ujal Milan Dřimal a výsledkem je vynikající grafický soubor.

Majitelem Závisti je Jiří Hruška, Pýchy Zdeněk Janeba, Lakomství Jan Langhammer, Hněvu Stanislav Mlýnek, Nestřídmosti Karel Skřivánek, Lenosti Miroslava Weisová a Smilstva Jan Zima. Soubor ve vkusných deskách, vydaný SSPE, si členové mohou zakoupit za částku 1400 Kč.

MARINA RICHTEROVÁ – EZOPOVY BAJKY

Ezop vyprávěl své bajky ze života zvířat, rostlin, lidí a bohů v 6. století před naším letopočtem v Řecku. Vděku se nedočkal. Byl křivě obviněn ze svatokrádeže a shozen ze skály do propasti. Ve 3. století našeho letopočtu byly bajky zaznamenány písemně. Po vynálezu knihtisku byly Ezopovy bajky vydávány v mnoha překladech; česky pak v 16. a v 18. století. O novodobé překlady a převyprávění se zasloužili především Rudolf Kuthan a Pavel Šrut. Vynikající kresby k Ezopovým bajkám, určené dětem, vytvořil Josef Lada. Rovněž pro Zdeňka Mézla byly Ezopovy bajky vděčným námětem.

Marina Richterová volila pro soubor čtyř exlibris symbolické znázornění motivu čtyř bajek: Mateřský soud (pro Růženu Buriánovou), Vrána a sýr (pro Marii Urbanovou), Vlk a koza (pro Elišku Vaníčkovou) a Býk a myš (pro Miroslavu Weisovou). Antický původ bajek připomíná sloup začleněný do děje jako kulisa. Značně stylisticky pojatá zvířata znázorňují svými gesty či pohybem zkratku děje bajky.

Pro realizaci použila autorka poměrně zřídka užívanou techniku proškrabávané litografie. Tisk výborně provedl v odstínech černé barvy Petr Korbelář. Soubor v deskách navržených autorkou exlibris vydal SSPE a prodával se členům - předplatitelům za částku 900 Kč.

Jan Langhammer

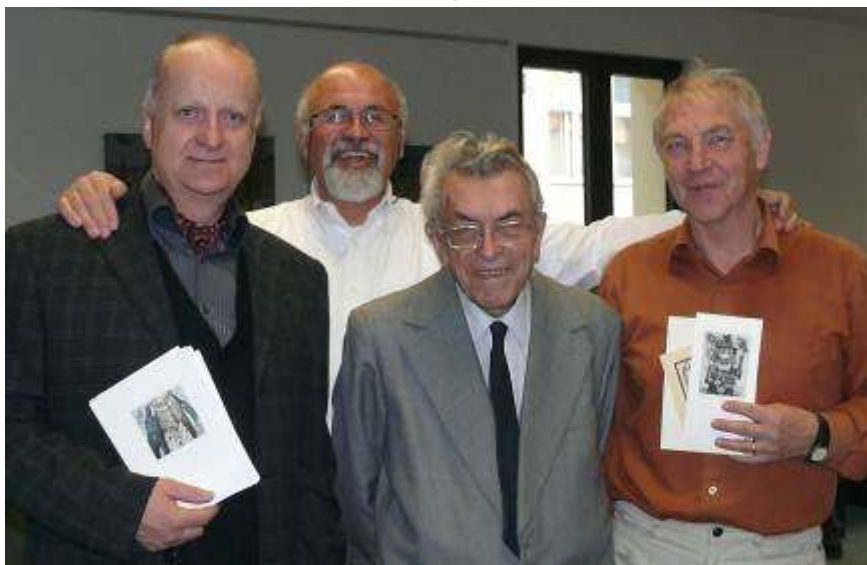

Marina Richterová, L7, 2010

ZEMŘEL VLADIMÍR MIKULE

29. září 2010 se zapsalo černým písmem do společenského života Lomnice nad Popelkou. Toho dne zemřel čestný občan města, nestor lomnické kultury pan Vladimír Mikule. Pro nás, pracovníky muzea, byl pan Mikule doslova integrální součástí – letitým dobrovolným spolupracovníkem, rádcem, tiskovým mluvčím, neúnavným propagátorem, štědrým donátorem a brilantním autorem stovek novinových článků.

Byl to on, kdo mě před dvěma desítkami let společně s mým předchůdcem panem Františkem Novákem a s Petrem Kábrtem zasvěcoval do tajů a úskalí muzejní a výstavní činnosti, pro kterou, jak zesnulý říkával, nestačí mít pouze vědomosti, ale také i cit a srdce. Za mnohé jsem mu vděčen. I za to, že mě postupně seznamoval

Zleva: I. Boháč, J. Hruška, V. Mikule a J. Langhammer v Praze na výměnném dnu 23. 1. 2010. Foto J. Šulc

s lidmi uměleckého světa – výtvarníky, hudebníky a herci, lidmi vesměs velkého ducha a vzácných vlastností.

Ne vždy jsem s jeho názory bez výhrad souhlasil, ale musel jsem obdivovat jeho zásadovost, přímočarost, zápal pro věc, vitalitu a v neposlední řadě též sběratelskou píli, které přinášel nemalé oběti. Více než symbolická je skutečnost, že v muzeu, které se mu

stalo každodenní nutností, byl ještě hodinu před svým odchodem z tohoto světa. O to neuvěřitelněji pro nás tato smutná zpráva zněla.

Pan Vladimír Mikule byl osobností vsutku renesančního rozměru. Výčet jeho aktivit a zájmů byl úctyhodný. Stal se členem Spolku českých bibliofilů, Spolku sběratelů a přátel exlibris, Společnosti bratří Čapků, Masarykovy společnosti, Společnosti Edvarda Beneše či Společnosti ochránců památek ve východních Čechách. Dále byl členem občanského sdružení Paměť Českého ráje a Podještědí a zasedal i v redakční radě sborníku *Od Ještěda k Troskám*, který toto sdružení vydává. Kromě toho zastával funkce předsedy místní organizace České strany národně sociální a předsedy odbočky Klubu dr. Milady Horákové pro okresy Semily a Jičín.

Byl také dlouholetým předsedou lomnického šachového oddílu. Šachu se věnoval již od roku 1944 a šachy se staly jeho velkou vášní. Byl členem československého družstva, které slavilo výrazné úspěchy v rámci mezinárodních utkání v korespondenčním šachu. Sportovního ducha projevil i v tenise a při organizování turistických výletů.

Jeho podíl na rozvoji lomnické kultury je nesporný. V šedesátých letech minulého století byl velmi aktivní v místním Závodním klubu ROH při Technolenu, kde

působil jako organizační pracovník. Společně s Karlem Vlčkem stáli u zrodu oblíbených besed se spisovateli, večerů poezie, koncertů a také výstav, ať už v prostorách klubu nebo později městského muzea. Zde, jako člen muzejní rady a dobrovolný pracovník, byl v průběhu let spoluvůdcem více než jednoho sta krátkodobých výstav s výtvarným zaměřením, a to až do pozdního věku.

V září roku 2002, u příležitosti svých osmdesátých narozenin, uspořádal v muzeu výstavu své celoživotní sbírky věnované nositeli Nobelovy ceny básníku Jaroslavu Seifertovi, ke kterému ho poutalo dlouholeté přátelství. Z části této kolekce, již muzeu velkoryse věnoval, byla zřízena pamětní síň Jaroslava Seiferta. Starosta pan Vladimír Mastník mu za jeho celoživotní zásluhy udělil čestné občanství města Lomnice nad Popelkou.

Na přelomu 70. a 80. let 20. století byl spoluvydavatelem kulturního občasníku Okno. Po změně společenských poměrů v roce 1989 se stal iniciátorem změn názvů některých lomnických ulic po významných osobnostech našeho národa. Z hlediska poznání minulosti Lomnice nad Popelkou jsou velkými přínosy jeho zveřejňovaná bádání v rubrice Kdo je kdo v dějinách Lomnicka v Lomnických novinách. Pro nás muzejní pracovníky se stal pan Mikule nevyčerpatelným zdrojem cenných informací a vzpomínek. Bude nám velmi chybět. Jeho tradiční místo v první řadě čestných hostů kulturních pořadů naší instituce zůstane již navždy prázdné. Nezapomeneme. Čest jeho památce.

Mgr. Jan Drahoňovský

ředitel Městského muzea a galerie Lomnice nad Popelkou

Článek byl uveřejněn v Krkonošském deníku 10. 10. 2010.

ZA VIKTOREM CHRENKEM

Viktor Chrenko, X3, 1981

Dne 6. listopadu 2010 opustil naše řady jeden z vynikajících slovenských exlibristů Viktor Chrenko (*1921). Více než půl století žil a tvořil v Hlohovci, kde měl svou rodinu a grafickou dílnu. První poznatky o exlibristické tvorbě získal již během svého gymnazijního studia v Kežmaroku. I když chybí jeho první práce, protože shořely v rodičovském bytě během II. světové války, je výčet jeho knižních značek úctyhodný a představuje téměř 400 vyhotovených kusů. Mnohé z nich jsou reprodukovány v katalozích a almanaších i v různých specializovaných časopisech, mezi nimi i v naší Knižní značce.

Díky jemu vlastním tvořivému a sběratelskému úsilí dosáhl rozsáhlých kontaktů s milovníky tohoto druhu umění zejména v Evropě. Touto cestou jsme si vzájemně vyšlapali také chodníček k sobě, když se mně v roce 1990 podařilo Viktora

Chrenka získat pro členství ve Sdružení výtvarných umělců moravsko-slovenského pomezí. To již byl ale členem československého SSPE (od roku 1973) a mnohaletým členem Kroužku slovenských exlibristů a bibliofilů v Bratislavě. Členství v těchto uměleckých spolcích mu přineslo mnoho užitečného, což se projevilo v jeho vystavovatelských aktivitách na mezinárodních výstavách. Z těch nejdůležitějších je třeba vyjmenovat Mönchengladbach (1990), Tokio (1992), Chrudim (1996) a Bratislavu (1998, 2001, 2004).

Od roku 1984 zasílal jako tvůrce exlibris výběr ze svých ročních přírůstků do Hradce Králové na Žeň českého a slovenského exlibris. Uskutečnil i samostatné (autorské) výstavy, na př.: Piešťany (1989), Hlohovec a Trnava (1990), Varšava (1993), Trenčín (1995), Grudziadz (1997), Tartu (2007), Piešťany (2007), Hlohovec (2008), Uherský Brod (2009) a poslední Ilava (2010).

Nelze nezpomenout na jeho účast na tematických výstavách a soutěžích, kde zastupoval nejen své rodné Slovensko, ale i náš SSPE. Sem patří jeho účast v Haagu, Budapešti, Chrudimi, Naardenu, Vídni, Sankt-Niklaasu, Lodži, Katovicích, Starachowicích, Dubnici nad Váhom, Minsku, Sofii, Kluži, Kitzingenu, Kronachu, Gliwicích, Pécsi, Zakopaném, v moravském Adamově a Uherském Brodě, ale i v Bojkovicích a Slavičíně. Kromě velkého množství diplomů a uznání je cenná zejména medaile P. STELLERA, kterou získal na soutěži v Katovicích a diplomem ze Starachowic.

Výtvarné úsilí Viktora Chrenka se nevázalo jen na grafiku. V mládí se věnoval olejomalbě a kresbě přírodních scenérií, které často ztvárnil v technice pastelu, a nevyhýbal se ani akvarelu a temperě.

K exlibris ho přivedla profese pracovníka s odbornými knihami a vědeckými informacemi. Viktor Chrenko byl také vynikající pedagog a metodik, což se projevovalo v jeho precísně odvedené grafické práci. Tu také od svých žáků vyžadoval. Chrenkovy akvatinty jsou vzorovou ukázkou neuvěřitelné citlivosti jeho ruky, která až s chirurgickou přesností zobrazovala detaily kresby. V roce 1997 založil Viktor Chrenko dětskou mezinárodní soutěž s názvem EX LIBRIS HLOHOVEC. Pro příští rok 2011 je již vyhlášeno téma DIVY MOJEJ KRAJINY. Bohužel již bez Viktora Chrenka. Soutěž bude pokračovat dále prostřednictvím sekce Ex libris Hlohovec občanského sdružení Ex libris ad Personam Hlohovec.

Malý grafický atelier v bytě v Bernolákově ulici v Hlohovci navždy utichl. Skončily mé návštěvy a krásné besedy s tímto vzácným a skromným člověkem, který neznal co je okázalost, pýcha, řevnivost a závist, který nepovyšoval jednu techniku

Viktor Chrenko, X3, 1986

nad druhou. „Všechny jsou rovnocenné, jen ducha jim je třeba vdechnout.“ To jsou jeho slova.

Dne 9. listopadu 2010 v Domě smutku v Hlohovci jsem se s Viktorem Chrenkem rozloučil i jménem našeho SSPE . Čest jeho památce.

Oldřich Páleníček

ZA OLGOU ČECHOVOU

Neměl jsem to štěstí setkávat se s akademickou malířkou Olgou Čechovou v době, kdy byla plna tvůrčích sil, kdy svět byl pro ni krásný a kdy překypovala nápady při hbité kresbě i při pomalé tvorbě grafických destiček pro milovníky jejího neopakovatelného grafického projevu. Zamilovala si dřevoryt a ještě více suchou jehlou, náročnou na vyrytí destičky a také na tisk.

V soupisu exlibris vytvořených Olgou Čechovou do roku 2000 je popsáno 209 kusů. Nejsou zde všechna, některá unikla pozornosti autorů soupisu a chybí ještě, snad poslední, na jméno mé paní Míly Langhammerové se dvěma pudly, provedené suchou jehlou v roce 2009. V té době již paní Olga Čechová nevycházela ze svého bytu v posledním pátém patře domu bez výtahu, kde žila se svým synem, výtvarníkem Ivanem Kafkou. Kreslila fixem své neopakovatelné surrealistické motivy s torsy těl v krajinách s předznamenáním věčného koloběhu života a smrti. Impulsivně, avšak rozvážně vedená kresba udivovala imaginativním působením. Jak to je prosté, zdá se. Je to však duše autorky přenášena kresbou na papír. Básně Olgy Čechové souzněly s grafikami a dotvářely její projev vnímání světa se všemi radostmi a strastmi.

Sedím proti své zdi

A dívám se ...

Tak končí skok

okřídleného koně

Torzo naděje

vrostlo do kamene

Tvář lásky se drolí

Úlomky radosti

zarostly travou

Háj zůstává

A zapomnění dřímá

v listí zetlelém

Můj vnitřní pláči

- utiš se

1971

Slza, C4, 2003

Jiná byla tvorba Olgy Čechové pro děti. Ilustrace knih, učebnic, leporel a omalovánků hýřily barvami, radostí a soucítěním s dětským světem. Velké barevné litografie určené pro mladého diváka nezbytně přitahovaly pozornost při kolektivních výstavách.

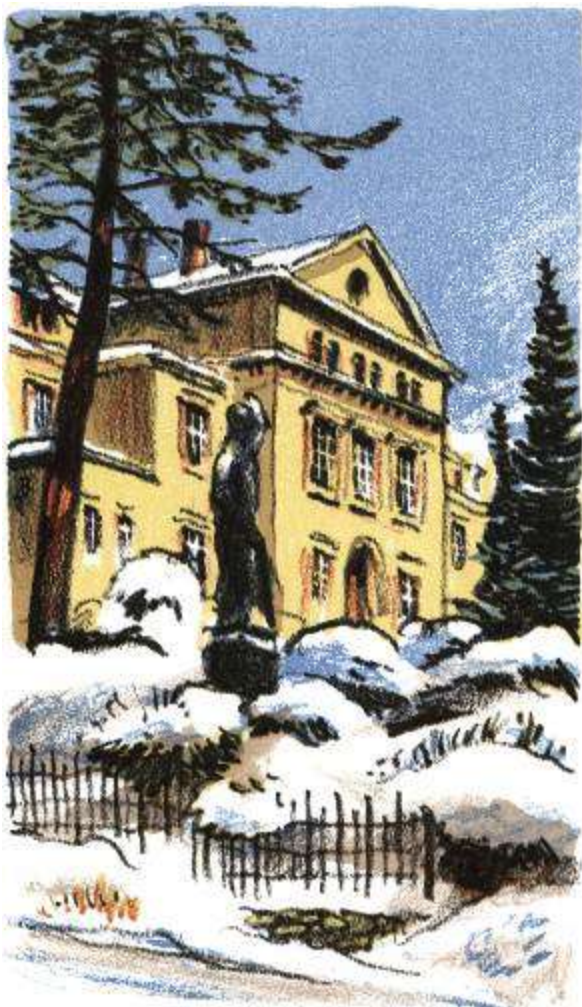
V našich sbírkách exlibris a grafiky zůstávají její práce a my se můžeme, pokud je nám to Prozřetelností dovoleno, zamýšlet nad obsahem sdělení uložených v těchto lístcích.

Jan Langhammer

Akademická malířka Olga Čechová se narodila 6. 4. 1925 v Brně. Studovala na Škole uměleckých řemesel v Brně (1941-1944) a VŠUP v Praze (1946-1951, prof. K. Svolinský a prof. A. Strnadel). Zabývala se kresbou, ilustracemi, grafikou, asamblážemi, exlibris a animovaným filmem. Členkou SSPE byla od roku 1974 a od roku 1993 byla čestnou členkou. Jejím manželem byl akademický malíř a grafik Čestmír Kafka (1922-1988). Jejich synem je výtvarník Ivan Kafka (1952). Olga Čechová zemřela 24. 11. 2010 v Praze.

XVI. FESTIVAL KOMORNÍ GRAFIKY - GALERIE HOLLAR **17. 11 – 19. 12. 2010**

Již tradičně se sešlo na poslední letošní hollarovské výstavě na padesát autorů, kteří potěšili milovníky a sběratele grafiky malého formátu. A opět tradičně nezklamali naši nejvěrnější a osvědčení autoři komorní grafiky a exlibris, jako jsou A. Antonová, Daniela a Karel Benešovi, Jiří Bouda, Jiří Brázda, Hana Čápková, Karel Demel, Eva Hašková, Jan Kavan, Oldřich Kulhánek... a tak bychom mohli pokračovat abecedně dále.

Jiří Bouda, Železný Brod, LI, 2004

Podrobněji si můžeme všimnout např. listů Pavla Piekara, jehož barevné linoryty zaujaly již při jeho nedávné autorské výstavě. Barevností a hravostí vynikají např. grafiky Evy Vlasákové či Evy Natus-Šalamounové, Antonín Odehnal zase potvrdil své mistrovství v klasické rytině, překvapila Hana Urbanová lehkostí rukopisu svých dřevorytů, Alena Laufrová zase zůstala věrná svým meditativním krajinám.

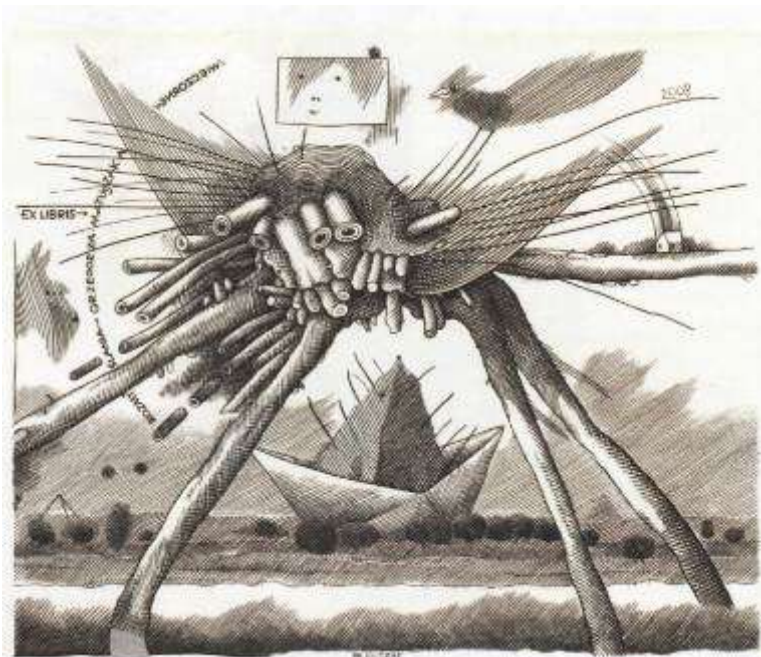
Odborná porota určila již před výstavou letošní laureáty: Cena SČUG HOLLAR byla udělena Evě Haškové, Cenu Nadace HOLLAR obdržel Zdeněk Strouhal a Cenu SSPE Jiří Bouda. Eva Hašková vystavila dvě grafiky Pocta divadlu, dvě s pražským motivem Tychona de Braha a čtyři ze souboru Zkrocení Kerbera, které zobrazují satirický pohled na řeckou báji a zaujaly originálním pojetím námětu, dynamickým dějem a precizním zpracováním. Zdeněk Strouhal (1939)

vystavoval figurální grafiky vytvořené jemnou kresbou v kombinované technice: Soumrak, U moře, V ateliéru, Koupání, Ve stáji. Cena SSPE je tradičně udělována výtvarníkům, kteří se dlouhodobě věnují tvorbě exlibris. Jiří Bouda, oblíbený autor barevných litografií s krajinnými a železničářskými motivy, vždyť podle soupisu jich vytvořil více než 1100 kusů, právem získal letošní ocenění SSPE.

Pavel Sivko se ve svém textu na pozvánce vtipně zamýšlí: „*Kdo má radost z komorní grafiky? Milovníci krátkých příběhů na malém formátu? Obdivovatelé miniatur, hledači propracovaného detailu? Vlastníci dobrého zraku, objevovatelé tajemství, symbolů a umělecké zkratky? Držitelé malých důchodů, sběratelé malých věcí, ctitelé neobvyklých dárků, majitelé malých bytů...?*“ A protože jsou (až na výjimky) pryč doby, kdy si mohli sběratelé dovolit mít své soukromé „kabinety grafiky“ ve velkých bytech, dochází Pavel Sivko k dnešnímu nejčastějšímu stavu: „*Někdy byl zabrán špajz (neuvěřitelná manželka!), někdy skříň ve zdi, jindy místnůstka na úklidové prostředky, ideální byl pokojík pro služku. Ano, proč to nepřiznat, malé grafiky mají kouzlo pro sběratele především nemovité, ale o to náruživější, protože nejen posedlost, ale i trpělivost je výsadou takového milovníka umění. A pak je zapotřebí ještě jedno, tolerantní milující žena.*“

Aleš Nevečeřal

ISTANBUL 2010 aneb FISAE

Wojciech Łuczak, C2, 2008

Letos skončila také turecká exlibristická soutěž Istanbul 2010. Chtělo by se říci, že byla uspořádána v rámci světového kongresu FISAE, ale původní její pozvánky a pravidla byly vyhlášovány jako III. mezinárodní soutěž a také tak byla pojmenována. Tedy pokračování soutěží předchozích. Mimochodem úspěšných! (Viz Knižní značka 4/2007, s. 106). Ty předchozí pořádaly Istanbulská exlibristická společnost, Školní nadace Feyziyey a Univerzita Isik. V tomto roce se z ní na žádost W. E. Butlera stala soutěž

pořádaná ke kongresu FISAE. Nic podstatného se tím nezměnilo. Spiritus agens byl a zůstal Hasip Pektas. Uvidíme, pod jakým názvem se objeví jistě v budoucnosti plánovaná soutěže.

Přispělo to k tomu, že soutěž obeslal opět málo vídaný počet výtvarníků. Celkem 1281 umělců ze 43 zemí! (Začíná to být u tureckých soutěží tradice. Výše zmíněnou Ankaru 2007 obeslalo 1176 umělců ze 44 zemí!) Podle údajů v katalogu to

mělo být od nás umělců 21, ale v soupisu, který byl sestaven jen abecedně a nikoliv podle zemí, se nedalo nalézt více než 19 výtvarníků. Byli to (podle abecedy): Gennadij Alexandrov, Karel Beneš, Lukáš Bradáček, Jiří Brázda, Jan Černoš, Pavel Hlavatý, Miroslav Hlinka, Jiří Kubíček, Martin Manojlín, Vlasta Matoušová, Jaroslav Minář, Jiří Neuwirt, Vojtěch Otčenášek, Vladimír Pechar, Antonín Pršala, Dominika Schönová, Jiří Srna, Vladimír Suchánek a Dušan Urbaník. Za zaznamenání stojí uvést hlavní účasti. Z Turecka přišlo přirozeně exlibris nejvíce - od 498 autorů, a z Číny od 237! Jak se Čína otevřela světu, tak je již nikdo nezastaví. Z Ruska 64 nikoho nepřekvapí, ale 57 z Belgie ano.

Velký úspěch zaznamenali účastníci z Polska. První cenu udělenou výše uvedenou nadací získal Polák Wojciech Łuczak. Druhou od university Isik Polka Elzbieta Radzikowska. Třetí od istanbulských exlibristů Belgičan Martin R. Baeyens. To byly ceny hlavní. Celkem bylo uděleno 12 cen. Také 10 čestných uznání a k tomu 26 čestných jmenování. Mezi nimi je uveden Jiří Brázda.

Pořadatelé nevyžadovali ztvárnění nějakého určitého námětu. Vítaná to příležitost pro výtvarníky zpracovat zcela volně své myšlenky a nápady. Vítaná příležitost také pro nás, dozvědět se z katalogu, co se snaží dnešní umělci ztvárnit, jakou technikou a na jaké výtvarné úrovni. Představujeme jedno ze tří vítězných exlibris Wojciecha Łuczaka zveřejněných v katalogu.

Josef Chalupský

EXLIBRIS DĚTÍ A MLÁDEŽE V ŽARECH A DALŠÍ HLOHOVEC

Letos skončilo již XIII. bienále exlibris dětí a mládeže v polských Žarech. Je to jakýsi soupeřník slovenského Hlohovce. Účast v něm je ve srovnání se soutěží slovenskou sice nižší – 416 účastníků, v Hlohovci naposled 1342 (!), ale zato již má také mezinárodní ohlas. Kromě řady evropských zemí přišla do Žarů exlibris až z Tchajwanu, USA a Argentiny!

Žary. Předání první ceny Marku Petříkovi

tí a mládeže Týn nad Vltavou. Ve skupině 16 až 19letých získal druhou cenu Michael

To, že účast od nás jak v Hlohovci, tak Žarech je nepatrná, způsobuje asi malá informovanost o soutěžích na našich školách. V současnosti byl proto učiněn pokus toto zlepšit prostřednictvím Učitelských novin. Žary obeslali naši čtyři mladí výtvarníci. A s úspěchem! Ve skupině dětí mezi 11 a 15 lety získal první cenu ex aequo s Endre Koetelesem ze srbské Subotice Marek Petřík z Městského domu dětí

Horák z téhož Domu a navíc v této kategorii obdržela čestné uznání Michaela Kiela-rová taktěž z Domu v Týně.

I když patrně bude na chystanou soutěž v Hlohovci upozorněno i na jiných místech, neuškodí připomenout, že hlohovečtí pořadatelé vypsali již 13. ročník své soutěže. Uzávěrku má 31. ledna 2011 a námětem pro exlibris jsou Divy mé země. Adresa pořadatelů je EX LIBRIS AD PERSONAM HLOHOVEC, Námestie sv. Michala 3, 920 01 Hlohovec, Slovensko. E-mail: info@elap-hlohovec.sk. Podmínky na internetových stránkách: www.elap-hlohovec.sk. Tam je třeba kliknout na 13. ročník. (Aby vás nezmýlil odkaz nahoře jakoby na podmínky jen v angličtině.) A určitě každému zájemci ráda odpoví paní Helena Pekarovičová na e-mailové adrese: pekarovicova@gmail.com.

Josef Chalupský

VIII. POLSKÉ GLIWICE 2010

Neobvykle vysoký počet výtvarníků od nás se účastnil polské VIII. mezinárodní grafické exlibristické soutěže v Gliwicích. Celkem 20! Byli to (podle abecedy): Gennadij Alexandrov*, Lukáš Bradáček, Petr Brátka*, Jiří Brázda*, Jan Černoš*, Božena Dvořáková-Kjulleněnová*, Vladimír Hadomský, Jiří Hiršl, Pavel Hlavatý*, Zbigniew Kubeczka*, Jiří Kubíček*, Martin Manojlín*, Jaroslav Minář*, Jiří Neuwirt*, Vladimír Pechar, Dominika Schönová*, Vladimír Suchánek*, Milada Těhniková*, Dušan Urbaník* a Lenka Vojtová*. Hvězdičkou jsou označeni ti, jejichž práce byly přijaty na výstavu.

Alexandr Grigorjev, C3+C5, 2009

První cenu získal Rus Alexandr Grigorjev, druhou Ukrajinec Konstantin Kalinovič a třetí Slovák Vladimír Gažovič. Mezi navrhovanými na ocenění jsou jmeno-

Neobvyklý počet zájemců o soutěž se ale sešel všeobecně. Obeslalo ji 649 umělců! V době sepisování tohoto článku právě končila ta slavná soutěž v belgickém Sint-Niklaasu. Uvidíme, jak dopadne srovnání účasti. V minulých letech tam byla poloviční. Jako by nastal návrat zájmu o takovéto soutěže (viz např. Bodio Lomnago Knižní značka 3/2010, s. 87). Vše to zřejmě ovlivňuje navázání spolupráce s umělci z východní Asie a Jižní Ameriky. Jen pro porovnání. Z domácího Polska přišly práce od 87 výtvarníků, zato z Číny od 115! A vysokou účast mají i Argentinští (38), Mexičané (37) a objevili se již též Uruguayci (6). Z Evropy vedou v účasti umělci z Itálie (64), Ukrajiny (41) a Ruska (30).

váni Petr Brátka, Vladimír Suchánek a Dušan Urbaník, který obdržel čestný diplom. Pořadatelé nezadali žádný námět, a tak jsou zaslaná exlibris pěknou přehlídkou volných nápadů a myšlenek, techniky a schopností současných tvůrců exlibris.

Josef Chalupský

5. ROKYCANSKÉ BIENÁLE GRAFIKY

Rokycanské bienále grafiky se stává světově známou přehlídkou grafické tvorby, jak o tom svědčí stále rostoucí zájem grafiků a stále rostoucí úroveň soutěžních prací. Poslední 5. bienále se konalo od 7. 10. do 28. 11. 2010 ve výstavní síni a na chodbách Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech. Výtvarníky jistě přitahuje výborná organizace soutěže, hodnotné ceny a kvalitní katalogy. Tentokrát bylo uděleno celkem šest cen a pět zvláštních uznání. Hlavní cenu získal Peeter Allik z Estonska. Další ceny získali: Jaroslava Spěváčková a Ladislav Steininger z Česka, Tarrvi Laamann z Estonska, Tuomas Hallivuo z Finska a Euripides Zantides z Kypru. Zvláštní uznání obdrželi: Lukáš Bradáček a Vít Ondráček z Česka, Satu Kioru a Vappu Rossi z Finska a Vladas Lisaitis z Litvy. Mezi vystavujícími byla jediná naše členka: Vlasta Matoušová. Porota s předsedkyní dr. Slavěnou Jandovou ze Západočeské univerzity v Plzni vybrala pro ocenění zajímavé grafické práce, kde podle mého názoru byla dána přednost námětu před grafickým zpracováním. Nebyla to zřejmě lehká práce vybrat oceněné autory z tak různorodé kolekce grafických listů. Lze pozorovat, že se kvalita přihlášených prací rok od roku zvyšuje a objevují se, mimo tradičních účastníků, další z celého světa.

Lgh

SLOVENSKÉ EXLIBRIS

V Galerii Evropského domu, výstavní síni Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje, se uskutečnila ve dnech 30. 11. až 22. 12. 2010 výstava Slovenské exlibris. Z nejstarších exlibris byly vystaveny práce zakladatelů moderního slovenského umění Martina Benky, Mikuláše Galandy a Ľudovíta Fully, tvořících exlibris pro označování majitelů knih. Zastoupeni byli rovněž významní pedagogové slovenských výtvarných škol, jako Orest Dubay, Albín Brunovský, Dušan Kállay a další.

Na výstavě byla vystavena převážně exlibris vytvořená v několika posledních desetiletích od těchto dalších autorů: P. Augustoviče, L. Bednárika, M. Boroše, Z. Bugáně, I. Cvacha, M. Činovského, A. Fekeho, K. Felixe, V. Gažoviče, D. Grečnera, M. Haščiče, V. Chrenka, P. Klůčika, M. Knapa, P. Kocáka, M. Komáčka, K. Ondreička, M. Oravce, I. Piačky, D. Polakoviče, I. Rumanského, K. Smetanové, K. Štanclové, P. Uchnára, K. Vavrové a B. Votavové.

K výstavě byl vydán osmistránkový katalog s úvodem k výstavě a se seznamem všech vystavených prací a jejich autorů.

Lgh

PUBLIKACE

Japonské exlibris

Katalog výstavy z české soukromé sbírky, Muzeum východních Čech v Hradci Králové, 17. 9. – 14. 11. 2010.

Koncepce výstavy a redakce katalogu Milan Humplík, text Markéta Hánová.

Grafická úprava a sazba, fotoreprodukce a skeny L. Krupková-Křesadlová a Jiří Krupka. Tisk Tiskárna Daniel.

Vydalo v roce 2010 Muzeum východních Čech v Hradci Králové ve spolupráci se SSPE k výstavě uspořádané od 17. 9. do 14. 11. 2010 v rámci sběratelského sjezdu. Náklad 300 kusů. Cena 100 Kč.

ISBN 978-80-85031-84-3, ISBN 978-80-904444-1-6.

Pro vydání katalogu byl získán grant Japan Foundation.

Velmi reprezentativně vybavený a vytištěný barevný katalog rozsahu 48 stran obsahuje seznam zastoupených umělců, stručný text o japonském exlibris v češtině, němčině a angličtině a téměř stovku reprodukcí vystavených prací.

Text M. Hánové přibližuje historii japonského exlibris od prvních vlastnických razítek v období císaře Šómu a císařovny Kómjó (8. století). Od poloviny 17. století pak razítka specifikovala majitele v klášterních knihovnách. Vše pak pokračovalo s nárůstem techniky dřevořezu a knižní produkce.

Obrazová exlibris se datují až od 1. poloviny 20. století společně s rozkvětem volné grafiky. Zájem japonských umělců o exlibris podnítil i Emil Orlik (1870-1932) při svém pobytu v Japonsku a po otištění čtyř svých exlibris v časopisu. Autorka se dále v textu zabývá tradičními japonskými žánry, tj. krajinomalbou, zátišími s květinami a ptáky, náboženskou ikonografií, motivy z oblíbených míst, např. s posvátnou horou Fudži, s letícími husami nad jezerem Biwa, dále zvířecími motivy, např. jeřábem (symbolem císařské rodiny a dlouhověkosti) či zvířaty čínského zvěrokruhu. Dále figurálními ikonami buddhistického pantheonu, motivy čajového obřadu a uměním zahrad v zenové kultuře.

Kvalita tisku japonských exlibris byla vždy umocněna používáním tradičního japonského ručního papíru, používaného pro dřevořez, u nás tzv. „japanu“, který používali i mnozí naši grafici. Specifikou japonského exlibris je především návaznost na tradici a estetická souhra poezie, kaligrafie a malířství.

AN

SBORNÍK PRO EXLIBRIS A DROBNOU GRAFIKU 2010

72 stran, rozměry 29,5x21 cm, lepená vazba, vydal Spolek sběratelů a přátel exlibris, Praha 2010, ISBN 978-80-904444-3-0.

Redaktor: Ing. Milan Humplík. Sborník obsahuje 11 článků. První tři články jsou věnovány minulosti Hradce Králové, letošního sjezdového města: J. Kačer: Majitelé supralibros a exlibris v Hradci Králové v průběhu staletí; J. Jakl: Exlibris ve sbírkách Muzea východních Čech v Hradci Králové; M. Rumlarová: Sochy v Hradci Králové. Článek V. Hrdličkové Tisíc podzimů bez konce je věnován devadesátinám Františka

Dvořáka. Článek M. Vančo Exlibris Petera Augustoviče je doplněn barevnými reprodukcemi exlibris. B. Vachudová připomněla 75. narozeniny karlovarského výtvarníka článkem: Petr Strnad - Kniha by měla zůstat (po psovi) nejlepším přítelem člověka. Výtvarné tvorbě Otty Scheiderové a jejím secesním exlibris je věnován článek L. Hlaváčkové. Zajímavé jsou texty z pozůstalosti M. Houry Vzpomínky a vyznání, rozdělené do kapitol: Vyznání – kdo jsem a co chci, Max Švabinský a Arles. V. Křupka vzpomíná ve svém článku Ani vášeň či podlost, ale obdiv, láska a přátelství na minulé léta, kdy sběratelství exlibris přinášelo radost a přátelství a kdy komerce a vášně dřímaly téměř zapomenuty. Pohled do současných litografických dílen zajímavě zprostředkovává ve vtipném článku: Když kámen promluví - Současné litografické dílny K. Žižkovský. Tajemství vzniku rozsáhlých fondů exlibris (celkem 147 tisíc kusů) v Kabinetu exlibris odhaluje v posledním článku M. Sedmíková: Kabinet exlibris PNP a jeho fondy.

Paulusova sbírka exlibris a grafické listy

Galerie Na Hradě, Hradec Králové, 8. - 27. září 2010.

Vydala: Sekce SSPE v Hradci Králové v edici Kruh v roce 2010.

Koncepce výstavy, úvodní text, grafická úprava a sazba: Jan Měřička.

Redakce: Helena Musilová. Tisk: AG typ, Kostelec nad Orlicí, 64 str., černobílé a barevné reprodukce. Náklad: 300 ks.

Katalog k výstavě, kterou připravil vnuk učitele, sběratele grafiky a spisovatele Vincence Pauluse (1884-1955), je příkladně graficky zpracován a vzorně vytištěn. Jako vydavatel je uveden Spolek sběratelů a přátel exlibris. Katalog obdrželi účastníci sjezdu SSPE v Hradci Králové. Vnuk Jan Měřička (nar. 1955 v Pardubicích) je grafikem a podílel se zásadním způsobem na realizaci výstavy a katalogu.

Úvodní text je věnován Vincenci Paulusovi, jeho rodině a přátelství s J. Váchalem. Následují kapitoly o grafické tvorbě a životě J. Váchala. Na závěr je připojen krátký text o Michelu Fingestenovi. V katalogu jsou černobílé a barevné reprodukce exlibris a drobné grafiky J. Váchala (57), A. Mackové (5), F. Bílka (2), F. Koblihy (1) a M. Fingestena (3). Tento sličný katalog jistě potěší všechny příznivce Josefa Váchala.

Wojciech Jakubowski. Miedzioryty

Katalog výstavy. Biblioteka Śląska. Texty: Jan Malicki a Boguslaw Mansfeld. Tisk: Drukarnia Gutenberg, Łódź 2010. 60 stran, rozměry 295x230 mm.

Katalog doprovázel výstavu konanou v květnu 2010. Obsahuje fotografii autora. Úvodní text napsal ředitel knihovny Jan Malicki. Rozsáhlé pojednání o historii exlibris a o tvorbě exlibris W. Jakubowského napsal Boguslaw Mansfeld. V původní velikosti je reprodukováno na 40 stranách 101 exlibris vytvořených mědirytem.

Wojciech Jakubowski se narodil 10. 6. 1929. Je dobře známý i mezi českými sběrateli, pro které vytvořil několik exlibris.

Josef Hrubý: Post festum

Pětí suchými jehlami doplnil Milan Janáček. Vydal a grafiky vytiskl Josef Vinklát v počtu 50 číslovaných neprodejných výtisků v Liberci v roce 2010. Grafická úprava

J. Martinec ml. Vytiskla tiskárna AG TYP Kostelec nad Orlicí na papíru Excudit Plzeň. 44 stran, rozměry 230x150 mm.

Bibliofilie obsahuje básně Josefa Hrubého (*1932), plzeňského autora, psané volným veršem, které reflektují autorovy životní vzpomínky a dávné pocity s přesahem do abstrakce a surrealismu. Suché jehly Milana Janáčka vytvářejí dokonalou grafickou paralelu k veršům.

Josef Hrubý: Kočičí sněm

Z cyklu autentické poezie Polyphony

Knihu vydal jako soukromý tisk pro přátele Dominik Mačas v Nezvěsticích v srpnu 2010. Dvěma lepty ilustrovala Marie Blabolilová. Písmem Baskerville na Excudit papíru vytiskl v počtu 85 číslovaných exemplářů Roman Polák.

Básně, psané volným veršem, plzeňského básníka Josefa Hrubého vykreslují drobné humorně laděné příběhy lidí.

Lgh

ČASOPISY

BOEKMERK tijdschrift voor exlibriskunst. Nummer 33/2010

A. Vertongen pokračuje ve své řadě Dějiny belgického exlibris obdobím od vzniku společnosti Graphia v roce 1958 až do 80. let minulého století. M. Baeyens představuje Roela Gousseye, který tvoří exlibris kombinací dřevorytu a sítotisku. Předchozí redaktor tohoto časopisu Luc Van den Briele pokračuje ve své literární činnosti články z historie exlibris a v tomto čísle konfrontuje jednu ruskou grafičku s literárním významem Gogola. J. Dockx věnuje svůj článek Rudolfu Broulimovi, litografovi, narozenému v Praze (1943), který studoval na VŠUP v Praze, v roce 1975 přesídlil do Belgie a je v současnosti zahraničním členem HOLLARU. Článek doprovází reprodukce litografií R. Broulima, O. Kulhánka, V. Suchánka a V. Gažoviče. Dalším přesídlencem je Peter Lazarov, vynikající dřevorytec, který odešel z Bulharska do Nizozemska. Gilbert Vandermoere (1924) je známý belgický sběratel exlibris a člen Graphia; k článku jsou připojeny též reprodukce exlibris od K. Demela, A. Brunovského a K. Vavrové. Lu Boeykens upozorňuje na možná poškození grafiky a exlibris při nesprávné archivaci.

EXLIBRIS ABOENSIS, č. 71, 3/2010, Finsko

Finové uspořádali 17. sjezd exlibristů ve dnech 21. až 23. 5. 2010 v Naantali, tj. v místě konání světového kongresu FISAE v době od 13. do 18. srpna 2012. Hostem sjezdu byl maďarský výtvarník Péter Ūrmös. Čestná členka, výtvarnice Helmiritta Honkanenová, se dožila 90 let a čestný člen, výtvarník Maret Olvet z Tallinnu, 80 let. Ke stému výročí finského skautingu vydal E. Tuominen knihu o skautských exlibris. Zobrazení Stone Age na exlibris je věnován článek P. -A. Wiktorssona.

Exlibriswereld č.3/2010, Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Kleingrafiek

Bulharský výtvarník Hristo Naidenov (*1971) je představen svými exlibris provedenými leptem v článku Jos van Waterschoota. Nizozemská výtvarnice Anneke Kuyper (*1942) vytvořila první exlibris v roce 1982; používá techniky mědirytu, leptu, akvantity a měkkého krytu. Bájný jednorozec zobrazovaný na exlibris je předmětem článku J. Runharrda; exlibris s jednorozcem pro PhMr. J. Kubíka vytvořil Karel Zeman. Typografickému exlibris v Nizozemsku je věnován článek Jos van Waterschoota; jsou představeni nejvýznamnější tvůrci typografických exlibris.

KISGRAFIKA, 2010/3

Úvodní článek je věnován letošnímu kongresu FISAE v Istanbulu, další pak sjezdu finských exlibristů. Je připomenut maďarský grafik Károly Jurida (1935-2009). Knihovna Rudomino v Moskvě vlastní exlibris vztahující se k Maďarsku. Zoltán Vén se věnuje ve svém článku otázce moderního exlibris.

L'EX-LIBRIS français, N° 254 & 255, 2010

V časopise pokračuje v návaznosti na předchozí čísla soupis exlibris Fréderica Kuhlmana od čísla 177 k číslu 345 z roku 2010. Všechna exlibris jsou popsána a barevně reprodukována. Mimo soupis jsou reprodukována exlibris F. Kuhlmana nesoucí jména slavných osobností s podrobným popisem jejich díla, života a politického významu.

Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, č. 2/2010

Rakouská výtvarnice Marianne Saxl-Deutsch (1885-1942) byla významnou malířkou a grafičkou. Její lidský osud, rodinu a výtvarné dílo nám přibližuje ve svém článku U. Múkschová. Reprodukována jsou dvě její dřevorytová exlibris a signatura. Otto Mölzer (1904-1984), učitel a výtvarník, tvořil rovněž dřevorytová exlibris. K. F. Stock představil v Grazu svoji knihu Steirische Exlibris gestern und heute (372 stran). Výtvarné dílo Ottmara Premstallera bylo vystaveno v Pettenbachu. Padesát let zpět do historie rakouské exlibristické společnosti se vrací ve svém článku H. R. Scheffer. V časopisu je reprodukováno exlibris od B. Krátkého.

Nordisk Exlibris Tidsskrift (Severský exlibristický časopis) 2010/2

Camilla J. Brødsgaard tvoří barevně působivá exlibris počítačovou technikou. V dalších výstavách exlibris ve Frederikshavn Kunstmuseum byli představeni: Piotr Michal Kirkillo (*1965, Polsko), autodidakt, který žije od roku 2004 v Londýně; Zbigniew Jóźwik (*1937, Polsko), povoláním chemik, vytvořil 730 exlibris a jiné drobné grafiky; Igor Bilykivski (*1953 Ukrajina), vystavoval např. v roce 2002 v Havířově; Gennadij Alexandrov (*1949 Rusko), Alexandr Grigoriev (*1955 Bělorusko), který žije v současnosti v Brestu.

Nordisk Exlibris Tidsskrift (Severský exlibristický časopis) 2010/3

V úvodním článku hodnotí K. Rödel letošní světový kongres v Istanbulu, jako velmi úspěšný, ale upozorňuje na to, že pro další rozvoj exlibris je nutno přijmout současný trend tvorby exlibris na počítači a objednávat tato exlibris u mladých výtvarníků. Problém vidí ve stárnoucí generaci sběratelů a v naprostém nedostatku mladých zájemců o exlibris. Mezi reprodukcemi nalezneme práce D. Havlíčkové, B. Kjulleně-

vové a V. Suchánka. Jako současní tvůrci exlibris jsou představeni Leo Bednárik (3 obrázky) ze Slovenska a nadějný mladý český výtvarník Jan Černoš (4 obrázky).

SELC-EXPRESS, Nr. 81/2010

M. Karasek vybral ze své sbírky exlibris s hudebními motivy a pomocí těchto grafických prací představil světové muzikanty, hudební nástroje a výtvarné umělce, tvůrce exlibris. Z českých umělců jsou vybrána exlibris od Karla Beneše, Stanislava Juríka, Bohumila Krátkého, Josefa Kočího, Zdeňka Mézla, Františka Koblihy a Vojtěcha Cinybulka. Na titulní straně časopisu je reprodukováno exlibris od Vladimíra Gažoviče. Josef Burch připomněl v krátkém článku letošní životní jubileum Adolfa Borna a připojil reprodukce dvou jeho exlibris. Sto padesáté výročí narození ruského spisovatele a dramatika Antona Čechova připomněl článkem a exlibris W. Koch.

VÝSTAVY

Výstavní plán **Galerie HOLLAR** na I. pololetí 2011

Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

5. 1. – 6. 2. Jubilanti Hollaru

9. 2. – 6. 3. Jan Holoubek – Dřevořezy a jiné

9. 3. – 3. 4. Kateřina Vítečková a Jana Boudová

6. 4. – 1. 5. Karel Zeman

4. 5. – 29. 5. Miroslav Pošvic

1. 6. – 26. 6. Antonín Odehnal – Zápas černé a bílé

29. 6. – 24. 7. Jaroslav Kovář a František Peterka

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

Výborová schůze konaná dne **9. 9. 2010** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a za účasti dalších sedmi členů výboru a hosta M. Bayerové. Předseda K. Urban informoval o kongresu FISAE v Istanbulu. Na kongresu byla udělena čestná uznání A. Antonové, J. Boudovi, Z. Mézlovi a S. Venclovi. Ing. Humplík projedná spolupráci s Městským úřadem v Chrudimi v souvislosti s konáním sjezdu SSPE v příštím roce v Chrudimi. Ing. Langhammer připraví pro tisk soupisy exlibris G. Alexandrova, K. Beneše (dodatek) a D. Benešové. Členy redakčního kruhu Knižní značky jsou Ing. M. Humplík, doc. J. Chalupský a A. Nevečeřal. Na sjezdu v Hradci Králové bude účastníkům prodáván grafický list P. Augustoviče a katalog Japonské exlibris, vydaný v souvislosti s výstavou v Muzeu východních Čech v Hradci Králové. Ing. Langhammer navrhl, aby se sjezd SSPE v roce 2012 konal v Plzni. Členům, kteří nezaplatili členské příspěvky za letošní rok, bude zastaveno zasílání Knižní značky a Sborníku do úhrady jejich příspěvku. Sborník 2010 bude předáván členům na sjezdu v Hradci Králové a zbytek bude rozesílán v průběhu měsíce října. Sborník 2011 bude vydán k termínu jarní valné hromady SSPE.

Výborová schůze konaná dne **14. 10. 2010** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a za účasti dalších pěti členů výboru a hostů M. Bayerové, M. Rumlarové a S. Zídka. Zápis ze schůze nebyl zpracován.

Výborová schůze konaná dne **18. 11. 2010** v hotelu Balkán za řízení předsedou K. Urbanem a za účasti dalších šesti členů výboru a hosta M. Bayerové. Doc. Vaníček a doc. Chalupský vyřazují nepotřebné písemnosti z archivu SSPE. Členové výboru se vyjádří k navrhovaným změnám stanov, zpracovaných Ing. Humplíkem. Ing. K. Scherzer dodá novou internetovou stránku SSPE. Ing. arch. P. Haimann připravuje subskripční soubor A. Odehnala. Ke Sborníku 2011 bude prodáván grafický list akademického malíře Jana Kavana.

Z KORESPONDENCE

Dobrý den,

majitelem reprodukované značky by mohl být Ing. Gustav Alois Anton Palouš, narozený 3. června 1881 v Českých Budějovicích, Biskupská ul. čp. 9. Záznam o jeho narození v českobudějovické matrice je doplněn pozdějším zápisem o úřední změně jeho příjmení z Pallausch na Palouš ke dni 20. 3. 1932. Žil v Černošicích u Prahy.

Z rodiny je spíše znám jeho mladší bratr, český hokejový reprezentant a redaktor Ing. Jan A. Palouš.

O rodině drobný příspěvek zde:

http://rodopisna-revue-on-line.wz.cz/2-09_soubory/01-palous.pdf

S poděkováním za další krásné počtení v Knižní značce 3/2010 pěkný den přeje

Miloslav Trnka

PLACENÍ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ ZA ROK 2011

Členské příspěvky za rok 2011 budou navrženy výborem pro jednání valné hromady ve stejné výši, jako tomu bylo doposud, tj. 500 Kč pro české členy, 600 Kč (24 euro) pro slovenské členy a 1000 Kč (40 euro) pro ostatní zahraniční členy (včetně nákladů na poštovné 400 Kč). Členové, kteří v příštím roce dovrší věk 80 let a starší, platí pouze udržovací poplatek 50 Kč. Členské příspěvky je možno platit v hotovosti u pokladníka spolku, přiloženou složenkou a převodem na účet spolku: číslo účtu 87951/0300, variabilní symbol – členské evidenční číslo.

Pro zasílání plateb ze zahraničí platí pro číslo účtu vedeného v euro:

SWIFT/BIC: CEKOCZPP, IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690.

Pokud chcete být i v příštím roce členy našeho spolku, uhrad'te členské příspěvky nejpozději do 31. března 2011. Pokud se rozhodnete členství ve spolku ukončit, oznamte to výboru spolku rovněž do 31. 3. 2011. Čestní členové spolku členské příspěvky platit nemusí.

Prosíme členy, aby si uvědomili, že pozdní placení členských příspěvků způsobuje nežádoucí zvýšení nákladů za rozesílání upomínek a ztěžuje vytváření adresářů pro rozesílání spolkového časopisu Knižní značka a dalších publikací. Členům, kteří nezaplatí včas členské příspěvky, pozastavíme rozesílání spolkových publikací.

Výbor SSPE

POZVÁNKY

Valná hromada SSPE se koná v sobotu **26. března 2011** v 8.30 hodin v kongresovém sále hotelu POPULUS, U staré cihelny 2182/11, 130 00 Praha 3 – Žižkov.

Sjezd německé DEG se koná od 15. do 17. dubna 2011 v **Herdecke**. Aktuální informace naleznete na **www.exlibris-deg.de**. Přihlášky nejpozději do 1. března 2011 na adresu Gregor Dahmen, Hellnerstrasse 40, D-47906 Kempen, e-mail: **gregordahmen@web.de**.

X. mezinárodní sjezd sběratelů exlibris a výtvarníků se koná ve dnech 3. až 5. 6. 2011 na zámku v **Malborku**. Zahájení sjezdu bude v pátek 3. 6. v 10 hodin dopoledne. Zahájení výstavy XXIII. Bienále exlibris následuje v sobotu 4. 6. v 17 hodin. Předpokládá se ještě otevření doprovodné výstavy. Pro hosty bude připraven samostatný sál pro výměnu exlibris. Přihlášku k účasti je nutno poslat do 16. 4. 2011 na adresu Bogumila Omieczynska, Muzeum Zamkowe Malbork, ul. Starośińska 1, 82-200 Malbork nebo na E-mail adresu: **b.omieczynska@zamek.malbork.pl**.

Bogumila Omieczynska, kustod sbírky exlibris, Malbork

Sjezd švýcarského SELC se koná 17. září 2011 v **Schaffhausenu**.

Sjezd SSPE se koná 7. až 9. října 2011 v Chrudimi, v sálech budovy Regionálního muzea v Chrudimi, Široká 86. Vernisáž XII. Trienále českého ex libris a přivítání účastníků se bude konat v sobotu 8. října 2011 ve výstavní síni městského divadla. Přihláška bude rozesílána společně s Knižní značkou 1/2011.

Výbor SSPE

Seznam příloh:

Soupisy exlibris: Gennadij Alexandrov, 1982-2010; Karel Beneš, dodatek 1987-2009; Daniela Benešová 1986-2008; Vlasta Matoušová, 1972-2010.

Soupis exlibris a novoročenek: Ota Janeček, 1951-1991/1948-1997.

Pozvánka na valnou hromadu.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 4/2010

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň 12, langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční kruh: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Aleš Nevečeřal.

Jazyková korektura: René Keller.

Administrace: Karel Urban, Na Vyhlídce 291, 252 06 Davle.

Název časopisu a logo na poslední straně: akademický malíř Miroslav Houra.

**Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645,
111 21 Praha 1. Číslo účtu: 87951/0300.**

Pro zasílání plateb ze zahraničí platí pro číslo účtu vedeného v euro:

SWIFT/BIC: CEKOCZPP, IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690.

ISSN 1211- 3840. Číslo registrace MK ČR E 11475.

Počítačová sazba, grafická úprava a zlom: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Tisk: Miroslav Kratochvíl, Ke Skomelnu 398, 338 28 Radnice. Náklad 550 výtisků.

Rozesílá Postservis Praha.

Webové stránky: www.sspe.cz, www.natur.cuni.cz/el,

www.exlibrisweb.cz/casopis.htm

Toto číslo vyšlo 31. 12. 2010. Redakční uzávěrka příštího vydání je 28. 2. 2011.